

ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴՈՒՄ (2025թ.)

Մշտադիտարկումների օբյեկտը	Մշտադիտարկումների վայրը	Ցուցանիշը	Մշտադիտարկումների տեսակը	Նվազագույն հաճախականությունը	Արդյունքը
Մակերևութային ջրեր	Նախատեսված չէ				
Ստորերկրյա ջրեր	Նախատեսված չէ				
Մթնոլորտային օդ	բացահանքի տարածք, ճանապարհներ, արտադրական հրապարակ, րնդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտի տարածք, ազդակիր համայնքներ,	- հանքափոշի, (PM10 և PM2.5), ածխածնի օքսիդ, ածխա- ջրածիններ, ազոտի օքսիդներ, ծծմբային անհիդրիդ,	նմուշառում, չափումներ ավտոմատ չափման սարքերով	շաբաթական մեկ անգամ՝ 24 ժամ տևողությամբ	Տես բացադրագիրը

Հողային ծածկույթ	Նմ N1. 8470533 4467616 Նմ N2. 8470683 4467507	- հողերի քիմիական կազմը (рН, կատիոնափոխանակման հատկությունները, էլեկտրահաղորդականության հատկանիշներ, մետաղների պարունակությունը	նմուշառում, նմուշի լաբորատոր հետազոտություն,	- տարեկան մեկ անգամ	<table><tr><td>ՀՀ</td><td rowspan="2">Որոշվող ցուցանիշ</td><td colspan="2">Նմուշի ծածկագիր և վերցման տեղը</td></tr><tr><td>N1</td><td>N2</td></tr><tr><td>1.</td><td>Ջրածնային ցուցիչ</td><td>6.5</td><td>7</td></tr><tr><td>2.</td><td>Էլեկտրահաղորդականություն (μS/սմ)</td><td>17.9</td><td>18.3</td></tr><tr><td>3.</td><td>Fe, %</td><td>2.1</td><td>1.92</td></tr><tr><td>4.</td><td>Mn,</td><td>0.06</td><td>0.05</td></tr><tr><td>5.</td><td>Zn,</td><td>0.03</td><td>0.02</td></tr><tr><td>6.</td><td>Cu,</td><td>0.02</td><td>0.014</td></tr><tr><td>7.</td><td>Mo,</td><td>չ/հ</td><td>չ/հ</td></tr><tr><td>8.</td><td>Cr,</td><td>0.001</td><td>0.001</td></tr><tr><td>9.</td><td>Co,</td><td>0.0001</td><td>0.0002</td></tr><tr><td>10.</td><td>Hg,</td><td>չ/հ</td><td>չ/հ</td></tr><tr><td>11.</td><td>As,</td><td>չ/հ</td><td>չ/հ</td></tr><tr><td>12.</td><td>Pb,</td><td>0.0004</td><td>0.0001</td></tr><tr><td>13.</td><td>Ni,</td><td>0.001</td><td>0.002</td></tr><tr><td>14.</td><td>Sb,</td><td>չ/հ</td><td>չ/հ</td></tr><tr><td>15.</td><td>Cd</td><td>0.0001</td><td>0.0001</td></tr><tr><td>16.</td><td>B</td><td>0.003</td><td>0.002</td></tr><tr><td>17.</td><td>Ba</td><td>0.06</td><td>0.08</td></tr></table>	ՀՀ	Որոշվող ցուցանիշ	Նմուշի ծածկագիր և վերցման տեղը		N1	N2	1.	Ջրածնային ցուցիչ	6.5	7	2.	Էլեկտրահաղորդականություն (μS/սմ)	17.9	18.3	3.	Fe, %	2.1	1.92	4.	Mn,	0.06	0.05	5.	Zn,	0.03	0.02	6.	Cu,	0.02	0.014	7.	Mo,	չ/հ	չ/հ	8.	Cr,	0.001	0.001	9.	Co,	0.0001	0.0002	10.	Hg,	չ/հ	չ/հ	11.	As,	չ/հ	չ/հ	12.	Pb,	0.0004	0.0001	13.	Ni,	0.001	0.002	14.	Sb,	չ/հ	չ/հ	15.	Cd	0.0001	0.0001	16.	B	0.003	0.002	17.	Ba	0.06	0.08
					ՀՀ	Որոշվող ցուցանիշ		Նմուշի ծածկագիր և վերցման տեղը																																																																							
					N1		N2																																																																								
					1.	Ջրածնային ցուցիչ	6.5	7																																																																							
					2.	Էլեկտրահաղորդականություն (μS/սմ)	17.9	18.3																																																																							
					3.	Fe, %	2.1	1.92																																																																							
					4.	Mn,	0.06	0.05																																																																							
					5.	Zn,	0.03	0.02																																																																							
					6.	Cu,	0.02	0.014																																																																							
					7.	Mo,	չ/հ	չ/հ																																																																							
					8.	Cr,	0.001	0.001																																																																							
					9.	Co,	0.0001	0.0002																																																																							
					10.	Hg,	չ/հ	չ/հ																																																																							
					11.	As,	չ/հ	չ/հ																																																																							
					12.	Pb,	0.0004	0.0001																																																																							
					13.	Ni,	0.001	0.002																																																																							
					14.	Sb,	չ/հ	չ/հ																																																																							
					15.	Cd	0.0001	0.0001																																																																							
					16.	B	0.003	0.002																																																																							
17.	Ba	0.06	0.08																																																																												
Վայրի բնություն, կենսամիջավայր, կարմիր գրքում ընդգրկված, էնդեմիկ տեսակներ					Տես բացատրագիրը																																																																										
Աղմուկ և թրթռում	Բացահանքից 550մ հյուսիս-արևմուտ Կենտ.1X-8470086 Y-4467802		Գրանցում ձայնաչափով	տասնօրյակը մեկ անգամ	Տարեկան միջինը հանքավայրի սահմաններում կազմում է 52.0 Դբ, Ջրաբեր բնակավայրի մուտքի մոտ45Դբ																																																																										

Ոչ վտանգավոր թափոններ	-	-	-	-	-
Վառելանյութի պահեստարաններ		-	-	-	Տես աղ.
Ցիանային լուծույթների օգտագործման հետ կապված ենթակառուցվածքներ	-	-	-	-	-
Լեռնատրանսպորտային սարքավորումների աշխատանքային վիճակը	Բոլոր սարքավորումներն անցել են տարեկան տեխնիկական զննում				

Տեղեկատվությունը ներկայացրեց «ՎԱՆՈՍ -ՎԱՐ» ՍՊԸ, ՀՀ Կոտայքի մարզ, Ջրաբերի լիթոիդային պեմզայի հանքավայր (Հյուսիսային տեղամաս), հեռ.095300097

(գտնվելու և գործունեության իրականացման վայրը, հեռախոսահամարը, կայքը, էլեկտրոնային հասցեն՝ առկայության դեպքում)

ԲԱՅԱՏՐԱԳԻՐ

ՀՀ ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶԻ ՋՐԱԲԵՐԻ ԼԻԹՈՒԴԱՅԻՆ ՊԵՄՉԱՅԻ ՀԱՆՔԱՎԱՅՐԻ ՀՅՈՒՄԻՍԱՅԻՆ ՏԵՂԱՄԱՍՈՒՄ 2024Թ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ջրաբերի լիթոիդային պեմզայի հանքավայրը գտնվում է ՀՀ Կոտայքի մարզում Բյուրեղավան համայնքի Ջրաբեր բնակավայրի վարչական շրջանում բնակավայրից 1կմ հարավ-արևելք:

Հանքավայրը զբաղեցնում է 4.1 հա մակերես և սահմանափակված է հետևյալ ծայրակետային կոորդինատներով (կոորդինատային համակարգը՝ ARM WGS-84)

Հանքավայրի կոորդինատները՝

1.X=8470172.000 Y=4467498.000

2.X=8470352.000 Y=4467595.000

3.X=8470477.000 Y=4467369.000

4.X=8470413.000 Y=4467339.000

5.X=8470221.000 Y=4467409.000

Սույն հաշվետվությունում ամփոփված են 2025թ. ընթացքում հանքավայրում և մերձակայքում իրականացված հողի, մթնոլորտային օդի, բուսական և կենդանական աշխարհի մշտադիտարկումների արդյունքները:

Հանքավայրի իրավիճակային սխեման նմուշառման կետերով ներկայացված է նկ.1-ում:

1.Հողային ծածկույթ

Ջրաբերի լիթոիդային պեմզայի հանքավայրի Հյուսիսային տեղամասում և հարակից շրջաններում զարգացած են կրազերծված խորքային կարբոնատային հողեր:

Հողի վերին բերրի շերտը որպես կանոն բնութագրվում է սակավահողոլությամբ: Հաստությունը 15-20սմ է, գոգավոր տեղամասերում հաստությունը հասնում է մինչև 60-70սմ:

Բուն հանքավայրի տարածքում արդյունահանման աշխատանքներով պայմանավորված հողի շերտը բացակայում է:

Հանքավայրի մերձակայքի անմշակ հողերը քարքարոտ են (60-70%), բնութագրվում են բարձր էռոզիականությամբ: Վարելահողերում քարքատվածությունը գնահատվում է 15-20%:

Հողերը ձևավորվել են տիպիկ չոր տափաստանային բուսականության տակ, պեմզաների հողմահարման արգասիքների, ինչպես նաև տեղակուտակ, ողողաբերուկ և հեղեղաբերուկ գոյացումների վրա:

Նկ.1: Զրաբերի լիթոիդային պեմզայի հանքավայրի Հյուսիսային տեղամասի իրավիճակային սխեման նմուշառման կետերի տեղադիրքով:

Ըստ մեխանիկական կազմի այս հողերը դասվում են միջակ և ծանր կավավազային տարատեսակների շարքին: Կախված ռելիեֆի պայմաններից և էռոզիայի ենթարկվածության աստիճանից՝ հանդիպում են նաև ավելի թեթև մեխանիկական կազմով հողեր:

Հողերի կլանման տարողությունը համեմատաբար ցածր է, որը պայմանավորված է հումուսի սակավ պարունակությամբ (0.8-1.2%) և թեթև կավավազային մեխանիկական կազմով:

Ծավալային զանգվածը տատանվում է 1.20-1.5գ/սմ³-ի, տեսակարար զանգվածը՝ 2.45-2.60գ/սմ³-ի: Ընդհանուր ծակոտկենությունը՝ 6.78 – 49.6% է, խոնավությունը՝ 20-30%:

Այս տիպի հողերը պարունակում են մեծ քանակությամբ կարբոնատներ՝ մինչև 10-25%, որն առաջ է բերում հողերի ցեմենտացիա և քարացում: Ամռանը հողերում ստրուկտուրան խոշոր կնձկային է:

Հողային լուծույթի ռեակցիան գլխավորապես չեզոք է, տատանվում է 6.5-7.0- ի սահմաններում:

Հողերի կլանող համալիրը հագեցված է հիմնականում կալցիումով և մագնեզիումով: Բնորոշ է կնձկային ստրուկտուրա:

Հարուստ են ընդհանուր ազոտով (0,9-3,2%) ֆոսֆորական թթվով (0.1-0.42%) և կալիումով (0.5-2.6%), որոնք ժառանգել են սկզբնական հրաբխային ծագման լիթոիդային պեմզաներից:

Հանքավայրի շրջակայքից վերցված հողերի նմուշների քիմիական կազմը բերված է աղ.1-ում:

Աղյուսակ 1

Հանքավայրի շրջակայքի հողի նմուշների քիմիական կազմը

ՀՀ	Որոշվող ցուցանիշ	Նմուշի ծածկագիր և վերցման տեղը	
		N1	N2
1.	Ջրածնային ցուցիչ	6.5	7
2.	Էլեկտրա- հաղորդա- կանություն ($\mu S/սմ$)	17.9	18.3
3.	Fe, %	2.1	1.92
4.	Mn,	0.06	0.05
5.	Zn,	0.03	0.02
6.	Cu,	0.02	0.014
7.	Mo,	չ/հ	չ/հ
8.	Cr,	0.001	0.001
9.	Co,	0.0001	0.0002
10.	Hg,	չ/հ	չ/հ
11.	As,	չ/հ	չ/հ
12.	Pb,	0.0004	0.0001
13.	Ni,	0.001	0.002
14.	Sb,	չ/հ	չ/հ
15.	Cd	0.0001	0.0001
16.	B	0.003	0.002
17.	Ba	0.06	0.08

2. Օդային ավազան

Հանքավայրի շահագործման ընթացքում փոշու և գազերի քանակը գնահատվել են հանքավայրի և ջարդիչ կայանի միջին մասում: Չափումների ժամանակ օգտագործվել է CEM DT-9880 բազմաֆունկցիոնալ սարքը:

Օդի արտանետումներ միջինացված քանակը ըստ եռամսյակների բերված է աղ. 2-ում:

Օդի արտանետումների քանակը ըստ եռամսյակների

Արտանետումների տեսակը	Եռամսյակներ				տարեկան	
	I	II	III	IV	տ/տարի	գ/վրկ
Անօրգանական փոշի, տ	2.63	6.92	4.03	1.63	15.18	1.85
ածխածնի օքսիդ, տ	0.045	0.13	0.0781	0.031	0.2841	0.0346
ազոտի օքսիդ, տ	0.098	0.25	0.15	0.061	0.559	0.0681
սահմանային ածխաջրածիններ, տ	0.022	0.005	0.033	0.013	0.073	0.089
կախված մասնիկներ (մոխիր), տ	0.007	0.07	0.011	0.004	0.092	0.011

3. Բուսական և կենդանական աշխարհ

Հանքավայրի շրջանը մտնում է Ապարանի ֆլորիստիկ շրջանի Երևանի ենթաշրջանի մեջ:

Բացահանքի տարածքը պատված է լեռնատափաստանային բուսականությամբ: Հիմնական բնական համակեցությունը Օշինդր բուրավետով (*Artemisia fragrans*) կազմված լեռնատափաստանն է՝ տրագականտային գազերի տարրերով (Գազ մանրագլխիկ - *Astracantha microcephalus*, Գազ նապաստակապոչ - *Astragalus lagurus*): Հացահատիկի դաշտերը կազմված են ցորենի (*Triticum aestivum*) և գարու (*Hordeum vulgare*) արտերից: Ներկայումս արտերի միջև գտնվող հատվածներում առկա են դեգրադացված էկոհամակարգեր՝ ինվազիվ ու էքսպանսիվ (Իշակաթնուկ Սեզիերի - *Euphorbia seguieriana*, Խիժանարճատուկ կնյունանման - *Chondrilla juncea*, Տերեփուկ արևային - *Centaurea solstitialis*, Խոզանափուշ կանաչագլուխ - *Cousinia chlorocephala*) տեսակների մեծ քանակով: Տեղ-տեղ տափաստանային բուսականությունը ընդհատվում է քարացրոնային ազոնալ և երկրորդական բուսականությամբ:

Ընկերության գրասենյակի հարևանությամբ մշակվում է 7 տարեկան այգի, որտեղ առկա են 20-ից ավելի խնձորենու, դեղձենու, ծիրանենու և բալենու ծառատեսակներ: Աճեցվում են վարունգ, լոլիկ և տաքդեղ:

Հանքավայրի շրջանում աշխատակիցները պարբերաբար նկատել են սովորական աղվես, դաշտամուկ և կանաչ դոդոշ: Սողուններ չեն նկատվել:

Թռչուններից հանդիպել են Փութուլավոր արտույտ, սովորական քարաթռչնակ և Տնային ճնճղուկ, վերջիններս ամենուր են:

Տեղամասի շրջանը ներառված չէ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների սահմաններում: Չեն արձանագրվել ՀՀ բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքերում նշված բուսական կամ կենդանական տեսակների աճելա- և ապրելավայրեր:

Հաշվետվությունն ու բացատրագիրը կազմեց ԱԶ Շ.Խաչատրյանը